

6. Szabvány és szabványosítás fogalma, feladatai. Szabványok fajtái. Soroljon fel néhány, az EU-ban alkalmazott harmonizált szabványt.

Szabványok és szabványosítás

A **szabvány** elismert szervezet által alkotott, vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki dokumentum, amely tevékenységre, vagy azok eredményére vonatkozik. Általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb. A szabvány a közvéleményt képviseli.

Szabványosítás: az egységesítésre, szabályozásra irányuló törekvés.

Szabvánnyá válhat:

- *Technikai vívmány (CD)*
- *Egy minőségbiztosítási rendszer (ISO TK.47-48.o.)*

Mikre vonatkoznak a szabványok?

- *Termék előállítása*
- *Áru minőségi követelményei*
- *Csomagolás módja*
- *Tájékoztató jelek*
- *Biztonságvédelem*
- *Környezetvédelem*
- *Tárolás*

Szabványosítás feladata

A szabványosítás feladata a fogyasztók védelme, kapcsolódik a minőségtanúsításhoz is.

A szabványosítás a minőségbiztosítás egyik legfontosabb eszköze, melynek célja a rendszeresen ismétlődő műszaki-gazdasági feladatok optimális megoldásának elősegítése.

Szabványosítás folyamata: Kidolgozás-Közzététel- Alkalmazás

A szabványosítás legfontosabb céljai

- Ismételhetőség, többszörözhetőség
- Csatlakoztathatóság és cserélhetőség
- Választékrendezés
- A minőség szabályozása
- A technika mai állásának tükrözése
- Korszerűség
- Alkalmassági elv
- A vevők tájékoztatása

Szabványosítás szintjei

A szabványosítás 5, egymásra épülő szinten folyik.

1. Vállalati szabványosítás: a termelési költségek mérséklése, valamint a lehetőség szerinti - minél nagyobb - piaci nyereség elérése
2. Szakmai szabványosítás: célja az azonos szakmához tartozó vállalatok szövetségbe tömörítése közös feladataik megoldása érdekében
3. Nemzeti szabványosítás: olyan előírás, amelyet a nemzeti szabványügyi szervezet alkotott meg, vagy fogadott el, és tett a közösség/nyilvánosság számára hozzáférhetővé. A Magyar Köztársaság nemzeti szabványügyi szervezete a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT).
4. Európai szabványosítás
5. Nemzetközi szabványok

A Magyar Szabványügyi Társaság által alkalmazott jelek:

- **MSZ**: magyar szabvány jele
- **MSZ EN**: európai, honosított szabvány jele
- **MSZ ISO**: nemzetközi, honosított szabvány jele
- **MSZ EN ISO** jelű szabvány: azt jelenti, hogy teljes az azonosság **nemzetközi, regionális és hazai** viszonylatban

A szabványt jelölő betűk után a szabvány azonosítószáma és kiadásának éve kerül feltüntetésre. Például: **MSZ EN ISO 9001:2015**

A nemzetközi szabványosítás hozzájárul a világkereskedelem által támasztott követelmények meghatározásához és rendszerezéséhez, a fogyasztók érdekeinek védelméhez. A nemzetközi szabványosítás két legnagyobb **szervezete a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO), és a Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság (IEC).**

Az új megközelítésű irányelvek (**DIREKTÍVÁK**) valamennyi országban egyenértékűek és kötelezőek. A direktívák működésénél elengedhetetlen, hogy a szabványügyi szervezetek közmegegyezésen alapuló, összehangolt - harmonizált - szabványokat bocsássanak ki. Ez azt jelenti, hogy a különböző szabványosító szervek ugyanazon termékekre, szolgáltatásokra vonatkozó jóváhagyott szabványai, amelyek révén érvényesül a termékek, eljárások, szolgáltatások csereszabotossága, valamint biztosított az ilyen szabványok szerint végzett vizsgálati eredmények, illetve kapott információk azonos értelmezése.

A harmonizált szabványok az európai szabványoknak egy speciális kategóriája. Harmonizált szabványt az európai szabványügyi testületek az Európai Bizottság által adott szabványosítási kérelem (megbízás) alapján dolgoznak ki. Harmonizált szabvány alkalmazásával lehet alátámasztani azt, hogy az adott termék vagy szolgáltatás megfelel a vonatkozó uniós jogszabályokban előírt műszaki követelményeknek. Az esetek többségében a harmonizált szabványok alkalmazása önkéntes.

A szabványok fajtái:

- terminológia és rajzszabványok: a szakszerű megjelenítésekre nézve,
- alapszabványok: a fizikai mennyiségek szabványai,
- méretszabványok: a cserélhetőség, csatlakozási lehetőségek biztosítására,
- műszaki követelményeket tartalmazó szabványok: a termékek tulajdonságai,
- vizsgálati módszereket tartalmazó szabványok: az azonos minőségi szint biztosítása érdekében.